

Výzva zákonodárcům k napravení protiústavní diskriminace u pacientů hospitalizovaných v lázních

V rámci aktuálně projednávané novely zákona o podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, navrhuje poslanec Michal Zuna (TOP 09) navýšení stropu poplatku z pobytu z 50 na 100 Kč na osobu a den. Tento krok odůvodňuje potřebou krytí zvýšených nákladů obcí i snahou o regulaci overturismu.

Sazby závislé na délce pobytu, kategorií ubytování a účelu pobytu

Na rozdíl od mnoha zahraničních modelů ale navrhovaná výše **nijak nezohledňuje tam obvyklá kritéria, jenž denní sazbu diferencují podle délky pobytu, kategorie ubytovacího zařízení nebo účelu pobytu. Navíc neřeší ani účel využití těchto prostředků** pro rozvoj turistické infrastruktury, jak tomu bývalo v dobách před socialistickou amnézií. Všechny případné moderace výše denní sazby ponechává v gesci obcí, ačkoliv dosavadní praxe ukázala, že ty zmíněná hlediska téměř nikde dosud nezohlednily.

Diskriminace a protiústavnost

Do očí bijící je situace pacientů v pracovní neschopnosti, hospitalizovaných na tzv. komplexním lázeňském pobytu, hrazeném ze zdravotního pojištění, kteří jsou po operaci srdce **upoutáni na lůžko, a přesto je od nich vybírán poplatek v maximální sazbě!** Že odvoz odpadu a další náklady nese zdravotnické zařízení, a nikoliv město je nasnadě.

Zmíněný příklad je absurdní sám o sobě, ale ještě absurdněji vyznívá ve srovnání s pohyblivým pacientem, který je ve stejném objektu, jehož druhé patro je nomenklaturně považováno za rehabilitační, hospitalizován po ortopedickém výkonu nebo s chronickými kloubními obtížemi, a který se po městě po léčebných procedurách s oporou či bez ní **pohybuje zcela volně, aniž by byl od něj za to požadován jakýkoliv poplatek.**

Tuto diskriminaci způsobila poslední novela zákona o místních poplatcích, která sice od poplatku vedle dětí atd. stále osvobozuje i pacienty hospitalizované na území obce ve zdravotnickém zařízení na náklady veřejného pojištění, ale pacienty hospitalizované v lázeňských zdravotnických zařízeních z tohoto osvobození bez výjimky vyjímá. Tedy včetně těch ležících, jak některá města toto ustanovení vykládají.

Nerovnost, diskriminace a protiústavnost je zřejmá nejen z pohledu pacientů, kteří trpí totožným onemocněním, ale i díky kratší vzdálenosti od bydliště, zažité praxi lékaře nebo aktuálně volnému/obsazenému lůžku v jednom ze zařízení (lázeňské rehabilitační či jen rehabilitační) buď platí nebo neplatí zmíněný poplatek.

Svaz léčebných lázní ČR, Jiráskova 17, 351 01 Františkovy Lázně

Do nerovného postavení staví i zmíněná zařízení. **Obě jsou registrovanými zdravotnickými zařízeními a poskytují zdravotní služby stejné z hlediska oboru, druhu i formy.** Jde o zařízení lůžková poskytující následnou léčebně rehabilitační péči. Podle zákona o zdravotních službách mluvíme o lázeňské léčebně rehabilitační péči, pokud je při rehabilitaci užíván místně příslušný přírodní léčivý zdroj. **Jinými slovy - pokud je při následné lůžkové léčebné rehabilitaci užíván přírodní léčivý zdroj, tak je pacient povinen hradit poplatek, od kterého by byl bez užití PLZ osvobozen.** Obdobně u pacientů doléčujících se v lázních po akutním ataku psychického onemocnění je poplatek vybírán, ale v jiných psychiatrických léčebnách nikoliv, ačkoliv jde podle příslušných vyhlášek o rovnocennou péči i zařízení. Zmíněným PLZ je v těchto případech často jen klima, díky němuž může být místní zdravotnické zařízení následné lůžkové rehabilitace registrováno jako lázeňské!

Poplatek je vybírán dokonce i od nezbytného doprovodu, bez kterého se neobejdou předškolní nemocné děti. Paradoxně pak působí praxe, kdy se stejný poplatek nevybírá od osob doprovázejících děti na táborech apod. Komplexní lázeňský pobyt dítěte v lázních trvá až 4 týdny a 2800 Kč není například pro samoživitelku provázející své předškolní astmatické dítě do lázní zanedbatelnou částkou, zvláště, kdy po tuto dobu je její příjem v rámci OČR významně snížen.

Mimochodem nerovnost v přístupu k těmto dvěma formám následné lůžkové léčené rehabilitace je patrná i **z propastného rozdílu v úhradách /platbách za ošetřovací den od zdravotních pojišťoven. Které jsou při rehabilitaci bez PLZ dvojnásobné,** což není ospravedlnitelné ani vyššími nároky na personální vybavenost. Právě uvedený rozdíl v úhradě z pojištění, spolu s osvobozením pacienta od poplatku, zákonitě vede řadu lázní k transformaci na tuto pro ně i pacienty výhodnější formu, která ale není výhodná pro města ani veřejné zdravotní pojištění.

Obáváme se, že pokud bude tento návrh přijat bez výše naznačených úprav, tak může znamenat významné zhoršení dostupnosti indikované lázeňské péče v režimu KLP pro nízkopříjmové skupiny obyvatel. **Rozhodně to povede k tomu, že tito pacienti budou své obtíže stále častěji léčit v zařízeních rehabilitačního typu, která jsou pro veřejné pojištění u totožných diagnóz násobně dražší, a na které většina logicky uvažujících provozovatelů přeregistruje své dosavadní lázeňské zařízení.**

Nedostatečná kontrola výběru

Lázně vidí celou problematiku v širších souvislostech a dlouhodobě se snaží o komplexní nápravu této oblasti. Vedle diskriminace lázeňských pacientů a logického požadavku na odstupňování denní sazby poplatku dle délky pobytu, je potřeba řešit i nedostatečnou kontrolu výběru. Za statistik je patrné, že výběr vážne nejen v ubytováních typu Airbnb, ale i u menších ubytovatelů a dosahuje jen několika desetin výběru realizovaných lázeňskými zařízeními a velkými hotely.

Svaz léčebných lázní ČR, Jiráskova 17, 351 01 Františkovy Lázně

Neposkytovaná náhrada za omezení vlastnického práva a veřejné užívání

Zároveň je častou praxí, že údržbu, obnovu i rozvoj nákladné lázeňské infrastruktury (pitné pavilony, vrty, minerálovody, parky a další) nenese město, ale financují ji z vlastních zdrojů hlavní lázeňské společnosti. Je pravda, že jim patří nebo ji spravují, ale bezplatně ji na základě zvykového vydržení či dokonce místních vyhlášek užívají jako veřejnou nejen obyvatelé města a jeho denní návštěvníci, ale i hosté konkurenčních ubytovatelů v místě. Za takové omezení vlastnického práva jim většinou není municipalitami ani konkurenty poskytována přej jasné nálezy Nejvyššího soudu jakákoliv náhrada.

Provozovatelé lázní navíc poukazují na fakt, že na rozdíl od mnoha zahraničních modelů není v aktuálním českém právním řádu (zákon o obcích) ukotven účel užití takto vybraných prostředků, ačkoliv tomu tak v předválečné historii bývalo.

Provozovatelé léčebných lázní stojí o to, aby tato lázeňská města vzkvétala a k léčebnému důvodu pobytu přidávala i další. Obávají se ale, aby uvedený návrh ve svém důsledku nepřinesl lázeňským místům pravý opak.

Vyzýváme proto poslance a senátory, aby spolu s úpravou maximální výše poplatků napravili i popsanou a námi opakovaně kritizovanou protiústavní diskriminaci pacientů hospitalizovaných v léčebných lázních. Chápeme, že výše poplatku může sloužit jako regulátor overturismu, ale neměl by odpírat nezbytnou zdravotní péči nemocným.

V Praze, 23. dubna 2025

MUDr. Eduard Bláha
Prezident Svazu léčebných lázní ČR